

Молоканова Е. П.
студентка групи МП-11,
науковий керівник **Будник Л.А.**,
к.е.н., доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет

ПРАВОВІ ВИКЛИКИ ВИКОРИСТАННЯ АЛГОРИТМІВ МАШИННОГО НАВЧАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОСУДДІ

У сучасному світі, де технології машинного навчання і штучного інтелекту стають все більш поширеними, їх використання в різних сферах життя, включаючи кримінальне правосуддя, є необхідним. Однак, це викликає певні правові аспекти та питання, які потребують уважного вивчення та регулювання.

Слід пам'ятати, що алгоритми глибокого машинного навчання – це тип алгоритму ML, який базується на штучних нейронних мережах. Ці алгоритми використовуються для вирішення складних завдань, таких як розпізнавання зображень, обробка природної мови та автономне водіння [1].

Одним з основних правових викликів використання алгоритмів машинного навчання в кримінальному правосудді є прозорість та відповідність правам людини. Багато алгоритмів машинного навчання, особливо в глибокому навчанні, можуть бути досить складними та непрозорими в своєму функціонуванні. Це може створювати проблеми з розумінням того, як приймаються рішення та яким чином вони можуть впливати на права та свободи особи.

Ще одним важливим аспектом є забезпечення захисту персональних даних та конфіденційності. Використання алгоритмів машинного навчання може вимагати обробки великої кількості особистої інформації

про людей. Це створює потенційні ризики порушення приватності та можливість зловживання цією інформацією.

Також важливим є забезпечення справедливості та об'єктивності при використанні алгоритмів машинного навчання. Недостатня адаптація алгоритмів для різних соціокультурних контекстів може призвести до несправедливого або дискримінаційного рішення.

Для вирішення цих правових викликів потрібна комплексна стратегія. Перш за все, необхідно розробляти та впроваджувати нормативні акти, які регулюють використання алгоритмів машинного навчання в кримінальному правосудді, з фокусом на прозорості, відповідності правам людини та захисту персональних даних. Крім того, потрібно розвивати технологічні та правові механізми для забезпечення адаптації алгоритмів до різних культурних та соціальних контекстів, а також для мінімізації ризиків дискримінації.

Європейська етична хартія про використання штучного інтелекту в судових системах та їх оточенні надає вузьконаправлені визначення таких термінів, як штучний інтелект, алгоритм, машинне навчання, великі дані, база даних, експертні системи, нейронні мережі тощо. Штучний інтелект визначається як сукупність наукових методів, теорій та технік, які мають на меті відтворити когнітивні здібності людини в машинах. Сучасні розробки прагнуть, щоб машини виконували складні завдання, які раніше виконувалися людьми. Проте термін «штучний інтелект» критикують експерти, що розрізняють «сильні» штучні інтелекти (які можуть повністю автономно контекстуалізувати спеціалізовані та різноманітні проблеми) і «слабкі» або «помірні» штучні інтелекти (які мають високу ефективність у галузі машинного навчання) [2, с.47].

У світі існують юридичні сервіси/системи, що використовують штучний інтелект. До прикладу, можна розглянути США, вони використовують технології переважно в цивільних і кримінальних

справах. Дослідники зі Стенфордського університету (Stanford Computational Policy Lab) розробили алгоритм, який асистує судді під час обрання запобіжного заходу для підсудного: тримання під вартою або застава [3].

Таким чином, важливо підкреслити, що алгоритми машинного навчання здебільшого використовуються органами кримінальної юстиції для вирішення стандартних завдань. Результати їх застосування мають лише консультативний характер, а остаточне процесуальне рішення повинна приймати уповноважена особа, хоча це рішення й досягає більш високого якісного рівня завдяки використанню таких алгоритмів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Секретні сили машинного навчання: огляд алгоритмів машинного навчання. URL: <https://www.zfort.com.ua/blog/sekretni-sili-mashinnogo-navchannya-oglyad-algoritmiv-mashinnogo-navchannya> (дата звернення: 28.03.2024).

2. Плахотнік О.В. Практичне застосування штучного інтелекту у кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2019. №4. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/4_2019_PLAKHOTNIK.pdf (дата звернення: 08.04.2024).

3. Штучний інтелект у правосудді. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/shtuchnyj-intelekt-pravosuddia/> (дата звернення: 03.04.2024).